

transparant

EDITORIAAL

Kerkasiel, kerkbezetting, ... ?

Eerst en vooral: een menswaardig asiel- en migratiebeleid!

De gebeurtenissen van de voorbije maanden vóór de kerkdeur in Zeebrugge, de hongerstakingen van de asielzoekers in de ULB-gebouwen en in de Brusselse Minimienkerk en de actie van de Iraanse asielzoekers in Gent, maken ons duidelijk dat het vreemdelingen- en migratiebeleid van de Belgische regering opnieuw in de mist zit. Eén van de zichtbare effecten van het onbehoorlijk bestuur terzake is de steeds langer wordende wachtlijst van personen die meer dan drie jaar in één of andere verblijfs- of asielprocedure gekneld zitten. Alles samen gaat het over enkele tienduizenden personen die op dit ogenblik in België verblijven maar geen uitzicht hebben op hun toekomst. Rondolend in de mist. Daarnaast zijn er velen die zich ten onrechte geweigerd zien in het kader van de asielprocedure omdat zij vrezden bij terugkeer effectief het slachtoffer te zullen worden van persoonlijke vervolging.

Lokale kerkgemeenschappen, individuele gelovigen, kleine groepen en religieuze gemeenschappen nemen op dit ogenblik vele mensen die slachtoffer zijn van allerhande situaties - ook die van uitbuiting door malafide personen - in bescherming. Katholieke en protestantse gemeenschappen willen dat ook blijven doen

door concrete opvang te organiseren, vormings- en bewegingsmomenten op te zetten, beleidsvoorstellen uit te werken en mistoestanden aan te klagen. Hun doel is het verhogen van de menswaardigheid in het onthaal en het creëren van meer gerechtigheid. Ook - als het moet en kan - met kerkasielacties, zoals in 1998-99 en in 2003 en begin 2004 in Gent in solidariteit met de Iraanse mensen.

Over deze kerkasielacties wordt in een aantal kerkgemeenschappen op dit ogenblik een aardig boompje opgezet. Dat heeft alles te maken met het feit dat we sinds juni 2003 meer dan ooit geconfronteerd worden met kerkbezettingen, die vaak gepaard gaan met hongerstakingen. Het is daarom goed om hier te herinneren aan de inhoud en de praktische organisatie van het kerkasiel zoals die werden uitgewerkt in het document 'Kerkasiel vandaag' (KMS-publicatie april 1997). Dat document werd toentertijd ter kennis gebracht van de Bisschoppenconferentie en diende ook als leidraad bij de kerkasielacties van het najaar 1998. In dat document staan volgende uitgangspunten voorop :

- een kerkasielactie in een kerkgebouw kan overwogen worden om aan de burgerlijke overheid duidelijk te maken waarom een verwijdering van het Belgisch grondgebied levensbedreigend, onrechtvaardig of onaanvaardbaar is.
- een kerkasielactie in een kerkgebouw kan effectief worden gestart op basis van een gedocumenteerd overleg tussen de kerkasielveragers en de lokale pastorale verantwoordelijken. Deze laatsten kunnen daarvoor ondersteuning en advies

vragen aan KMS. De lokale kerkgemeenschap beslist over de ter beschikkingstelling van het kerkgebouw en eventuele infrastructuur.

- een kerkasielactie moet kunnen verlopen in de best mogelijke materiële omstandigheden en vanuit een zo breed mogelijk kerkelijk en maatschappelijk draagvlak.
- een kerkasielactie moet van op het ogenblik van de aanvang ervan alle mogelijke initiatieven inhouden om de dialoog met de burgerlijke overheid gaande te houden.

Kardinaal Danneels heeft ondertussen bevestigd achter het concept dat hierboven is geschetst te blijven staan.

Deze uitgangspunten maken duidelijk dat het kerkasiel in een kerkgebouw een totaal ander concept is dan een kerkbezetting (met hongerstaking). Over dat laatste actiemiddel bestond eind de jaren negentig de consensus bij de samenstellers dat het niet hoorde tot de kerkasielmethode. We willen echter niet blind blijven voor de nieuwe ontwikkelingen en nieuwe visies die hieromtrent geuit worden. Daarom werd op 12 januari 2004 gestart met een studiegroep die tot doel heeft het bestaande kerkasielconcept opnieuw te analyseren in het licht van de migratierechtelijkheid van 2004. Mogelijks zal binnen afzienbare tijd een nieuw concept worden aangebracht. Hoe dan ook zal kerkasiel nooit kunnen worden opgezet om de wet uit te gommen, maar wel op de correcte ruimhartige toepassing ervan of de samenstelling van een nieuw wetgevend kader. In die zin zal een kerkasiel altijd gekaderd moeten blijven binnen een moderne toepassing van

het principe van scheiding tussen kerk (zeg maar eredienst of levensbeschouwing) en staat.

Over de gebeurtenissen vóór de kerkdeur in Zeebrugge bestaan verschillende meningen. Dat is niet meer dan normaal. De kerken moeten altijd de deur openzetten voor een menswaardige behandeling van de zwaksten. Maar de kerken moeten ook duidelijk maken dat de overheid en de samenleving hun werk naar behoren moeten doen en hun verantwoordelijkheid moeten opnemen. We lezen met andere woorden in dit verband altijd best twee evangelieverhalen samen: dat van de kerstnacht en de volle herberg en dat van de barmhartige Samaritaan. Het antwoord van het beleid op de migratiedruk is een gewapend antwoord geworden. Daar zit het fout. En mogelijks is dát het belangrijkste signaal van Zeebrugge. De nieuwe meerderheid heeft immers in het regeerakkoord geen uitdrukkelijke aandacht besteed aan het ontwikkelen van een humaan en effectief migratiebeleid dat meer is dan een grenzenbeleid. Een beleid dat meer is dan het herhalen van de dooddoeners

over 'het verhogen van de ontwikkelingssamenwerking'. Verschillende verenigingen en ook verantwoordelijke personen van de vreemdelingendiensten en vluchtelingeninstanties hebben in juni 2003 aangedrongen om tot een coherent migratiebeleid te komen. Het resultaat in het akkoord is bedroevend. Vooral omdat het een thematiek is die de bevolking bezighoudt en waar mensen geen behoefte meer hebben aan sprookjes en halve waarheden. Als het zo verder gaat, zullen we de komende vier jaar weer te maken krijgen met een ad hoc-beleidsvoering en niet met een ernstig en behoorlijk bestuur. De eerste zeven maanden regeeringsbeleid zijn daar een illustratie van.

Het is het moment om alle hens aan dek te roepen om menselijke drama's te vermijden en een betere vaarroute, een beter beleid te ontwikkelen. Onze energie moet daarnaar gaan, maar ook naar het verder uitbouwen van een breed en kwaliteitsvol netwerk van mensen en groepen die concrete bijstand kunnen bieden inzake opvang van mensen in een noodsituatie en van hen die hier legaal verblijven

en hun weg zoeken in de nieuwe samenleving. Wij denken dat het onder-tussen ook noodzakelijk is dat er voor de mensen die nu in Zeebrugge rond-dolen een onafhankelijk meldpunt moet komen waar ze goede informatie krijgen en waar ze alle mogelijke problemen en vooral hun verhaal kunnen ter sprake brengen. Aan een voorstel wordt dezer dagen gewerkt.

Kerkwerk Multicultureel Samenleven zal in het kader van het oecumenisch netwerk KERKASIEL.anders verder werken aan het ondersteunen, inspireren, bemoedigen van mensen die lokaal actief zijn rond deze thematiek. Rond 20 juni zal er ook elk jaar een actiemoment worden opgezet en een kerkwake in het kader van de UNO-dag van de vluchteling. Wie interesse heeft in het netwerk Kerkasiel.anders of iemand kent die aansluiting zoekt bij deze beweging kan zich melden op kerkasiel.anders@kms.be.

Didier Vanderslycke
Nationaal secretaris Kerkwerk
Multicultureel Samenleven
(www.kms.be)

IPB - NIEUWS

Forum over Liturgie

Het Forum van 13 december stond in het teken van de liturgie. Het was de bedoeling hiermee aan te sluiten bij de pastorale jaarthema's van "Dienstbaarheid" en "Verkondiging". Het Bureau had de wens uitgedrukt om nauwer betrokken te worden bij de voorbereiding van deze jaarthema's. De vraag van het IPB werd door de Bisschoppenconferentie positief beantwoord en Mgr. Van den Berghe werd bereid gevonden om een inleiding te verzorgen over het wezen van de christelijke liturgie. Hierop kregen de IPB-leden eerst de kans om verduidelijkende vragen te stellen, daarna werd in een vijftal groeps gesprekken intensief en diepgaand op het onderwerp ingegaan. Dit overleg bracht in het plenum een hele reeks mensen achter de micro met een brede waaier van bedenkingen en suggesties. De inleider benadrukte daarbij dat de tekst bewust geschreven is vanuit een gelovig kader en niet vanuit de maatschappelijke realiteit van dit ogenblik. Uit de vele tussenkomsten werd

duidelijk dat niet de visie op liturgie ter discussie staat maar wel de pastorale praktijk. Dit plaatst niet alleen de bisschoppen maar ook de lokale liturgische werkgroepen voor grote uitdagingen. Hoe moet een evenwicht gevonden worden tussen de nood aan eigentijdse vormgeving en de trouw aan de innerlijke logica van de liturgie? Daarbij gaat het niet alleen om taal en teksten maar ook om alle niet-verbale bestanddelen van de liturgie zoals zang, muziek, symbolen, attributen, lichaamshouding, kerkinrichting. Bisschop Van den Berghe dankte het Forum voor het vruchtbare overleg en voor de vele interessante bedenkingen en suggesties. Ook het IPB was dankbaar voor het vertrouwen en de geboden kans tot inspraak.

Vrouwelijke diakens in de katholieke kerk...?

Het was al van vroeger bekend dat de Brugse bisschop Roger Vangheluwe voornemens was om in Rome het probleem aan te kaarten van de uitbreiding van de diakenwijding tot vrouwen. Dit voorstel is officieel in Rome bij de bevoegde instanties van het Vaticaan ingediend ter gelegenheid van het vijfjaarlijkse ad limina-bezoek van de Belgische bisschoppen (van 16 tot 23 november). Hoe is deze vraag in Rome onthaald? Hierover gaf de bisschop zelf de nodige uitleg op het Forum van 13 december. Hij heeft zijn brief met bedoelde vraag bij vier Romeinse congregaties afgegeven. Het is niet duidelijk of de paus in zijn slottoespraak al een standpunt opgenomen heeft. Er komt maar één zin in voor die naar deze materie verwijst. Ze

luit als volgt: "Het is in het bijzonder wenselijk dat de jongeren, en breder gezien het geheel van het gelovige volk, ondubbelzinnig tot de kennis komen van de objectieve vereisten voor de roeping tot het priesterlijke ambt, met name wat betreft het celibaat voor de gewijde orden die, vol-

gens de traditie die ons van de Heer zelf komt, voorbehouden zijn aan de mannen". Uit deze zin kan men begrijpen dat het priesterschap voorbehouden blijft aan celibataire mannen maar het is niet duidelijk of het begrip "gewijde orden" ook slaat op het permanent diaconaat, dat tot nu toe wel voorbehou-

den is aan mannen maar dan even goed gehuwden als niet-gehuwden. Bisschop Vangheluwe weet dat hij in de wereldkerk niet alleen staat met zijn vraag maar op korte termijn verwacht hij geen verandering. Hij verwacht vooral dat het studiewerk over deze materie zou voortgezet worden.

OVER DE GRENZEN

De Apartheidsmuur onder de aandacht

Op het forum van 4 oktober bracht Brigitte Herremans, stafmedewerker van Broederlijk Delen en Pax Christi, een ooggetuigenverslag over de bouw van de muur rond de Palestijnse gebieden. Zij maakte aan de hand van kaarten en foto's duidelijk dat hier wel degelijk sprake is van onrecht, mensenrechtenschendingen en onjuiste informatieverbreiding. De strijd die gevoerd wordt door de organisaties van het Palestijnse middenveld heeft dan ook veel weg van de Apartheidsstrijd in Zuid-Afrika. Het is een strijd om fundamentele politieke en mensenrechten, gelijkheid en waardigheid. Maar tegelijk ijvert men ook voor een leefbare Palestijnse staat. Deze leefbaarheid wordt namelijk door verscheidene factoren in de strategie van Israël in het gedrang gebracht of zelfs onmogelijk gemaakt. Hierbij kan men denken aan het verdwijnen van vruchtbare landbouwgrond die wordt ingepalmd voor de bouw van de muur, voor de Palestijnen nochtans een belangrijke bron van inkomsten. (reeds meer dan 12.000 ha landbouwgrond werd al in beslaggenomen voor de bouw van de muur). Of aan het onbereikbaar maken van de waterbronnen die op Palestijns gebied liggen.

Door de muur worden dorpen en steden van elkaar gescheiden waardoor families uit elkaar worden gerukt of mensen niet meer de mogelijkheid hebben elkaar te ontmoeten. Toegang tot scholen, ziekenhuizen en andere faciliteiten wordt erg moeilijk. Ook Jeruzalem wordt onbereikbaar voor Palestijnen. Dit gebrek aan bewegingsvrijheid maakt een goede politiek onmogelijk. Zo kan men in deze condities onmogelijk werk maken van een controle over bijvoorbeeld terroristische groeperingen, wat nochtans een eis is van Israël aan de Palestijnen. En overal zijn controles en patrouilles aan het werk, met de nodige vernederingen aan het adres

van de Palestijnen. Tezelfdertijd drijft Israël het tempo op waarmee ze nederzettingen bouwt op Palestijns gebied en probeert zoveel mogelijk tegemoet te komen aan de wensen van de kolonisten. Verbindingswegen tussen deze nederzettingen zijn verboden terrein voor Palestijnen. Hét argument van Israël om deze politiek verder te zetten is de veiligheid van het Israëliëse volk. Nochtans garandeert deze strategie niet het beoogde resultaat. De Israëliëse bevolking heeft geen weet van de tragedie die schuilgaat achter de bouw van de muur en ze slikt gretig de boodschappen van de regering. De angst die de bevolking op die manier domineert biedt geen goede voedingsbodem om te werken aan alternatieven. Nochtans bestaat er wel een alternatief. Verschillende Israëliëse en Palestijnse ngo's en hun partners wereldwijd roepen op tot het stopzetten van de bouw van de muur. Respect en internationaal recht zijn hierbij de belangrijkste prioriteiten. Enkel het volgen van het routeplan (dat de oprichting van een toekomstige Palestijnse staat op de Gazastrook en de Westelijke Jordaanoever garandeert) en de stopzetting van de bezetting kan de veiligheid van de bevolking verhogen.

Intussen bereikte ons ook de slotverklaring van een groep van vijftien Europese en Amerikaanse bisschoppen, die een bezoek brachten aan het Heilig Land en ter plaatse de vernietigende gevolgen van de veiligheidsmuur konden vaststellen. De bisschoppen konden persoonlijk ervaren welke vernederingen en frustraties de Palestijnen dagelijks moeten ondergaan. Anderzijds konden ze ook met vreugde vaststellen dat de christelijke leiders goed samenwerken en dat de christelijke kerken zeer vitaal en geëngageerd zijn. De bisschoppen roepen alle medegelovigen op tot solidariteit: "Julie staan er niet alleen voor".

Voor meer info of om acties te ondersteunen kan je op het web verschillende organisaties contacteren. (bijvoorbeeld: <http://www.actieplatform-palestina.be>; www.broederlijkdelen.be; www.paxchristi.be)

Luc Van Looy, de nieuwe bisschop van Gent

Wij verwelkomen vanaf 1 februari een nieuw lid in het IPB, ter vervanging van Mgr. Luysterman. Salesiaan Luc Van Looy

belooft een inspirerende gesprekspartner te worden. Van cultuurpessimisme is bij de nieuwe bisschop niets te merken. Hij onderkent de crisis maar ziet er ook een uitdaging in om wat nog onvoltooid is verder te realiseren. Dit positieve verantwoordelijkheidsgevoel betekent dat Luc Van Looy een man is die geen schrik heeft om midden in dit leven te gaan staan en samen met mensen te zoeken naar wegen om te blijven werken aan het christelijk visioen van vrede en gerechtigheid. Midden in de wereld een geloof beleven en waarmaken is een spanning die ook de leden van het IPB dagelijks ondervinden. Iemand verwelkomen die deze moeilijkheden onderkent, doen we dan ook met alle plezier. Daarom, pater Luc, onze welgemeende felicitaties bij uw wijding en het opnemen van uw taak.

Semaines sociales de France

Een van de buitenlandse organisaties waarmee het IPB contacten onderhoudt, is de 'Semaines Sociales de France'. Dit Franse initiatief viert dit jaar zijn honderdste verjaardag. Het ontstond in 1904 als een antwoord van twee leken op de bekommernissen van paus Leo XIII in zijn encycliek 'Rerum Novarum'.

Les Semaines Sociales de France willen geen beweging zijn maar eerder een kruispunt waar mensen en ideeën elkaar ontmoeten, een ruim forum. Ze focussen daarbij op economische, politieke, culturele, wetenschappelijke en technologische veranderingen en de gevolgen daarvan voor de samenleving en de wereld én voor het uitoefenen van sociale verantwoordelijkheden. Zij noemen zichzelf een 'observatorium' van het sociale leven en een van de oudste 'denktanks' van Frankrijk.

In hun jaarlijkse driedaagse sessie met conferenties, debatten, getuigenissen en groeps gesprekken brengen zij telkens een ruim deelnemerspubliek samen. Men behandelt er telkens een thema vanuit het christelijk sociale gedachtegoed. Zo ging het de laatste jaren over het gezin, Europa, migranten, democratie en participatie, evangelie, werk en leven, biologie, geneeskunde en maatschappij, geweld. Vorig jaar stond het thema 'geld' op de agenda. Via het vaak lijvige verslagboek krijgen die thema's ook een ruimere weerklank, tot in de media toe. Op Europees vlak staan de SSF daarenboven in contact met een netwerk van sociaal bewogen christenen uit een twintigtal landen.

Onlangs kwam de heer *Jean-Marie Brunot*, afgevaardigde van de *Semaines Sociales de France* voor de buitenlandse contacten, het IPB in Brussel informeren en alle leden van het IPB uitnodigen op de viering van de 100ste verjaardag in Rijsel van 23 tot 26 september 2004.

Wie belangstelling heeft, kan contact opnemen met het IPB of rechtstreeks met *Semaines Sociales de France*, 3-5 rue Bayard, F-75008 Paris.
Tél. +33 (0)1 42 56 55 40
Fax +33 (0)1 42 56 55 45
E-mail: lille2004@ssf-fr.org
www.ssf-fr.org

IN 'T VIZIER

De Bijbel is te doen

De Dag van de Verkondiging komt eraan.

In het vorige nummer van *Transparant* kon u al kennismaken met de bedoeling en het programma van de *Dag van de Verkondiging* op 13 maart 2004. Ondertussen heeft deze dag zijn definitieve vorm gekregen en kunnen ook de inschrijvingen beginnen.

Kort nog even wat praktische info:

- de dag van de verkondiging gaat door op 13 maart 2004 in de gebouwen van de faculteit Godgeleerdheid in Leuven;
- de start wordt gegeven om 9u 's morgens, het einde is voorzien rond 16.30 u;
- de dag staat open voor alle geïnteresseerden, pastoraal geëngageerden of zoekende individuen;
- naast een openingsreferaat is er een waaier aan keuzemogelijkheden waaruit je tweemaal je keuze kan maken, één in de voormiddag, één in de namiddag, een heuse boekenbeurs én mogelijkheden tot ontmoeting;

- de inschrijving gebeurt via de folder die verspreid wordt en die je kan aanvragen op het secretariaat, of via de mail met vermelding van je naam en voornaam, volledig adres, telefoon en e-mail, en de aanduiding van 2 werkwinkels of voordrachten van je keuze;

- de deelnameprijs bedraagt € 7, voor het programma en het verslagboek dat nadien wordt aangemaakt. De inschrijving is bevestigd, na storting van het bedrag op het rekeningnummer: 799-5195324-06 van het IPB, Guimardstraat 1, 1040 Brussel;

- de dag is het resultaat van een samenwerking tussen het IPB, de Vlaamse Bijbelstichting en de faculteit Godgeleerdheid;

- meer info kan u steeds vinden in vorig nummer van *Transparant*, op de website: www.ipbsite.be en op de folder.

Je bent meer dan van harte welkom!

KORTGEKNIPT

Hij is een CASTAR

Het is ondertussen misschien al oud nieuws, maar het lijkt ons de moeite waard om het nog eens te herhalen: kardinaal Danneels is verkozen tot meest markante persoonlijkheid van het jaar 2003. Hij kreeg hiervoor de CASTAR-trofee vanwege Canvas, De Standaard en Radio 1. We willen hem vanwege het IPB langs deze weg *PROFICIAT* wensen want het is op zich al een verdienste om in de Vlaamse context anno 2003 het gezicht van een Kerk te zijn en de stem van het geloof te laten klinken. De prijs lijkt ons ook een signaal dat uitgaat van onze maatschappij: de onverschilligheid heeft nog niet de overhand. Tegelijk is deze prijs een aanmoediging voor iedereen die in ons land begaan is met geloof en zingeving.

